

indaliga virði í bókini skal frægari fólk enn eg til at meta um. Men eg vænti, at tá eg í framtíðini siti og ivisi í einhvørjum orði, so verður tað henda nýggja orðabókin, eg taki av hyllini. Men tann gamla skal tó sleppa at standa har sum eitt antikvariskt afturljóð.

Hugleiðingar at enda

At eg hereftir fari at brúka ta nýggju orðabókina er av praktiskum orsökum og ikki tí, at eri so hugtakin av orðum sum fleirdimensjonalur, fyrtilþarpsiónistur og kontaktflata. Vónandi sleppi eg undan nakrantíð at seta tey á prent. Málið er tibaturlig soleiðis háttáð, at flestu tankar og meiningar kunnu orðast uppá fleiri mátar, og tí slepst eisini undan at brúka orð, okkum ikki dām-ar.

Persónliga haldi eg ikki, at hugburðurin í hesi nýggju orðabókini er í andstöðu við ta ráðandi málræktina í Føroyum. Men skal eg kortini peika á ein vanda, so er hann tann, at ritstjórin við at taka t.d. hópin av enskum orðum við á ein hátt letur seg stýra av donskum málpolitikki. Grundleggjandi munur er á sjónarmiðunum hjá føroysku og donsku málnevndunum; og hann kemur sera væl til sjónar í Atlantic Review nr. 12, har samrøður eru við Pia Jarvad og Jóhan Hendrik Poulsen, ið ávíkavist umboða donsku og føroysku málnevndina. Pia Jarvad sigur m.a.: „Verður eitt orð brúkt av dønum, er tað danskt. Og so sleppur tað í orðabókina. Vit taka okkum ikki rætt til at siga, hvat er rætt ella skeiðt“. Hin vegin sigur Jóhan Hendrik: „Royna vit ikki stóðugt og miðvíst at lúka burtur útlendsk orð og gera egin orð til nýggjar lutir og fyrbrigdi, verður trupult at varðveita føroyskt sum sjálvstøðugt mál.“ Óneyðugt skuldi verið at gjørt viðmerkingar. Tað talar fyr seg sjálv, tað, ið hesi bæði siga.

Men fyr at venda aftur til orðabókina, so má hon, fyr at vera fullfíggið, taka stóði í tí, ið danir kalla danskt. Tað gjørdi gamla orðabókin ikki, tí hon tók bert tey orð við, ið funnst í føroyskari týðing. Vit kunnu við øðrum orðum tosa um málsligan sensur. Nýggja orðabókin harafturimóti tykist við síni miðleið at taka øll donsk leitord við, eisini har vit ikki hava eitt hóskandi „føroyskt“ orð. (Leitordini eru tey, sum standa við feitar skrift). Úrslitið verður ein blandinur av skrift- og talumáls týðingum, meir ella minni uttan sensur. Tað ger, at vit sjáldvan leita til fánýtis eftir einum orði, men spurningurin er, um hetta ikki er eitt úrslit av donsku „Jassez faire“ -áðskodanini, tí tá vit absolut skulu hava øll hesi „ensk/donsku“ orðini við, ofta ótydd, so eru vit í teirri stóðu, at vit hava góðtíkið tey sum føroysk. Hetta er avgjørt ein vansi, men sum heild haldi eg ikki, at hann er so týðiligur, at tað bilar. Hóast raðfestingin av týðingunum stundum tykist í so tilvildarlig, er tað mín fatan, at orðabókin í høvudsheitum tekur nýrði og „góð føroysk“ orð fram um tey útlendsku. Tískil brytur hon á ongan hátt niður tað neyðuga málrøktararbeiði, ið m.a. føroyska málnevndin fremur. Hon gevur fólk bara nakrar fleiri møguleikar í at velja, og eg siggi ongan skaða í hesum, tí tann, ið bert er eitt sindur málsliga at sær komin, brúkar eina orðabók við skili; sum eitt hent amboð og ikki sum eina málsliga lógbók.

Tí vildi tað ikki verið ein burturpilt fløga hjá fólk, ið hava áhuga fyr móðurmálinum, at onga sær eitt eintak av Dansk-føroysk orðabók, ið fæst í bókabúðunum fyr 380 kr. Nú er hon eisini til í teldutøkari útgávu. Tey, ið keyptu bókina fyr 1. feb. og fingi ein lepa við, fáa ta teldutøku útgávu fyr 450 kr. Annars kostar hon 650 kr.

Andreas Justesen lesur bókmentir í Odense.

Ger tær eina ætlan

Allir frímerkjasavningar leggja seg ikki eftir at savna sjáldsom og dýr frímerki. Tað er so nógva annað áhugavert at fáast við, sigur Vøgg Guttusen, sum á framsýningini Nordatlantex í seinastu viku fekk heiðursløn fyr savn sítt av føroyskum frímerkjaheftum

RANDI JACOBSEN

Í sambandi við at Postverk Føroya í ár er 20 ár, og Føroya Filatelistfelag 60 ár, var í seinastu viku stóra frímerkframsýningin Nordatlantex í Norðurlandahúsinum.

Har møttust frímerkjasavningar úr fleiri londum, frímerkjaseljarar, umboð fyr øll tey norðurlendsku postverkin, og nøkur teirra, sum sýndu fram frímerkjasavn síni fingi virðisløn.

Vøgg Guttusen, sum til dagligt arbeidir sum býarverkfrøðingur í Havn, var millum teirra, sum fekk virðislønina „stórt silvur“.

Virðislønina fekk hann fyr at hava savnað øll føroysku frímerkjaheftini.

Vøgg sigur, at hann hevði savnað eitt sindur, men tað var ikki fyrr enn í fjór, at han tók seg saman at seta tey upp, tí felagið skuldi hava eina framsýning á olavsøku, og tað skumpaði eisini undir, at hann var valdur í nevndina í Føroya Filatelistfelag.

Vøgg roknar seg ikki ímillum teir stóru frímerkjasavningararnar. Hann hevur savnað eitt sindur og annars bara goymt frímerki á brøvum.

Hvaðani hann fekk áhugan, dugir hann ikki at siga.

– Eg kann bara minnst, at eg sum smádrongur var inni hjá einum frímerkja-handlara og spurdi eftir frímerkjum, og tað var áðrenn vit fluttu til Føroya at búgva í 1946.

Vøgg hevur verið limur í Føroya Filatelistfelag í 15 ár.

Tað finnst frímerkjasavningar, sum eiga sera virðismikil frímerki. Á Nordatlantex 96 var t.d. ein norðmaður, sum hevði tryggt sitt savn fyr hálva aðru millión.

Men tað eru so langt burtur frá øll frímerkjasavn, sum í peningi eru so virðismikil. Fyr tað kunnu tey vera áhugaverd.

– Tá ein fer at gera sær frímerkjasavn, ræður fyrst og fremst um at hava ein ætlan fyr, hvat ein vil savna, sigur Vøgg.

Hann nevnr sum dømi, at Eirikur Lützen hevur eitt savn, sum eisini gav virðisløn, og tað var fyr at lýsa, hvat stempi á gomlum brøvum merkja.

Summi savna frímerki, sum lýsa ávis evni, ella tey skriva postsøgu.

Tað ber ikki til at koma aftur og aftur á framsýning við sama savni óbroyttum. Tað krevur at verða útbýgt, skulu dómararnir halda tað vera vert at geva virðisløn.

Hugnaligt ítriv

Vøgg heldur tað vera torført at siga, hví honur dámar at savna frímerki. Tað er ein hugur at savna, og hann heldur tað vera hugnaligt at sita við sínum frímerkjum.

Hetta frítíðarítrivið tekur eitt sindur av tíð hansara, kanska einar 10 tímar um vikuna í miðal. Haldast skal skil á frí-

Umframt heiðursbrævið fekk Vøgg Guttusen ein fjalsstav frá Føroya Filatelistfelag fyr frímerkjasavn sítt. (Mynd. Kalmar)

merkjunum, og so skrivar hann eisini brøv til tíðarit og savningar aðrastaðni.

– Eg havi skrivað saman við og tosað í telefon við fleiri savningar, sum eg ongantíð havi sæð.

3. hvørt mánaðvöld plaga limirnir í Føroya Filatelistfelag at hittast í felags-hølinum.

Umframt Føroya Filatelistfelag er Vøgg eisini limur í einum hollendskum og einum svenskum frímerkjafelag.

Tíðarritini eru nógva, og tað hendir, at Vøgg skrivar í tíðarritið hjá svenska felagnum.

Postverk Føroya varð sett á stovn í 1976, men fyrstu frímerkini komu árið fyr. Vøgg hevur øll tey føroysku frímerkini, men eigur eisini onnur frímerki.

Stóru áhugi fyr føroyskum frímerkjum

Um allan heim eru savningar, sum savna føroysk frímerki. Tað er ikki so torført at savna føroysk frímerki, tí tey eru frá nýggjari tíð, og harafturat er tað bilt, við tað at her koma lutfalsliga fá frímerki út.

Í mun til t.d. Danmark koma fá frímerki út í Føroyum um árið. Tað eru tó summi, sum halda frímerkini koma í so títt, men frímerkjaútgáva er ein handil. Næststørsta útlutningsvøran hjá Føroyum.

Føroysku frímerkini bera eisini orð fyr at vera sera vøkur.

Í dømsnevndini sótu Ingolf Nielsen og Thorolf Bjørklund, valdir av Føroya Filatelistfelag, og Søren Juhl Hansen og Per Friis Motensen, valdir av danska felagnum.

Hetta var triðja Nordatlantex framsýning við 10 ára millumbilum, so framsýningin verður væntandi aftur ár 2006.